

PROGRAM

„BUDOWANIE LOKALNEGO

SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM

I RODZINĄ”

Szydłowiec 2010

WSTĘP

Podstawą opracowania Programu „Budowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną” jest art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004r., nr 64, poz. 593 z późn. zm.) oraz „Program Wspierania Jednostek Samorządu Terytorialnego w Budowaniu Lokalnego Systemu Opieki Nad Dzieckiem I Rodziną” opracowany w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej.

Zadania związane z opieką nad dzieckiem i rodziną po reformie administracyjnej kraju realizowane są przez samorządy. Przejęcie zadań przez powiaty odbywało się etapowo. Od 1 stycznia 1999 r. przekazano zadania związane z opieką nad dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych, natomiast od 2000 r. powiaty odpowiedzialne są za prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych. Ponadto, zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, od 1 maja 2004 r., na samorządy gminne nałożono obowiązek wykonywania zadań związanych z tworzeniem gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Tak więc samorządy gminne i powiatowe w pełni odpowiadają za funkcjonowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem, w tym również same finansują działania z tego zakresu z dochodów własnych.

Aby system opieki nad dzieckiem i rodziną przyniósł pożądane efekty i był zgodny z założonymi kierunkami należy podjąć następujące działania:

- po pierwsze - zrobić wszystko aby dziecko pozostało w rodzinie własnej – zgodnie z zasadą pomocniczości nie wyręczając zbytnio rodziców;
- po drugie – zapobiegać patologiom społecznym;
- po trzecie – tworzyć rodzinne formy opieki zastępczej, tak aby tylko w ostateczności kierować dzieci do placówek opiekuńczo – wychowawczych;
- po czwarte – przygotować wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych do samodzielnego życia.

I. KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI RODZIN W POWIECIE SZYDŁOWIECKIM.

Dokonujące się w Polsce zmiany, oprócz pozytywnych skutków, powodują pogłębienie wielu negatywnych zjawisk, takich jak bezrobocie, spadek dochodów ludności, zwłaszcza ludności wiejskiej, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia. Wymienione zjawiska są przyczyną zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny. Czynniki te spowodowały zepchnięcie całej rzeszy osób i rodzin do systemu pomocy społecznej.

Wiodącym problemem powodującym obniżenie poziomu życia rodzin na naszym terenie jest wzrastające bezrobocie. Trudności w znalezieniu pracy mają osoby bez żadnego wykształcenia ale i również ludzie wykształceni, absolwenci szkół wyższych. Długotrwałe bezrobocie oznacza dla rodziny nie tylko drastyczne obniżenie dochodów, ale pociąga za sobą cały szereg dalszych problemów: poczucia krzywdy, frustracji a także izolacji społecznej, pogorszenie stanu zdrowia, a także wzrost zjawisk społecznie niepożądanych i zachowań patologicznych.

Duża skala bezrobocia powoduje ubożenie znacznej części rodzin, spadek poziomu życia, narastającą agresję w życiu rodzinnym i społecznym oraz szereg patologii społecznych takich jak alkoholizm, narkomania, zażywanie środków psychoaktywnych i inne.

Na terenie naszego powiatu dużym problemem jest emigracja zarobkowa. Zjawisko to często prowadzi do rozpadu rodziny a tym samym wzrostu liczby rodzin niepełnych, sierot społecznych czy też pogłębia bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, przemoc w rodzinie.

Negatywne zjawiska wynikające z trudności na rynku pracy, braku stabilizacji warunków życia i ich drastycznego pogarszania się, poświęcania mniejszej ilości czasu dla rodziny z powodu konieczności ciągłego poszukiwania źródeł zarobkowania powodują wielkie zagrożenia dla rodzin i są źródłem wielu kryzysów. Dochodzi do tego redukcja szkolnych zajęć pozalekcyjnych, mała ilość miejsc gdzie propagowane są pozytywne formy spędzania czasu wolnego. Z kolei brak efektywnego zorganizowania czasu wolnego jest jednym z powodów, które popychają dziecko w tzw. złe towarzystwo oraz do udziału w nieakceptowanych przez społeczeństwo formach życia.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci.

Dążąc do zapewnienia skutecznego rozwiązywania problemów rodzin i ich kryzysów koniecznym jest opracowanie i realizacja lokalnego programu budowania systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, który uwzględniać będzie podstawowe zasady:

- wcześniej i bliżej dziecka – zanim narosną problemy rodziny podjąć działania przy wsparciu specjalistów i pomocy w ramach placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego ale nie zwalniać z odpowiedzialności rodziców za dziecko;
- skuteczniej – jeśli poza rodziną, to w formach zbliżonych do rodzinnych;
- godniej – jeśli w formach opieki całodobowej, to w warunkach optymalnych zapewniających prawidłowy rozwój dziecka;
- efektywniej – dając szansę na powrót do rodziny lub na samodzielność i godne życie;
- bardziej ekonomicznie – poprzestając na formie adekwatnej do potrzeb, bez niepotrzebnego stosowania form opieki całodobowej.

II. CELE PROGRAMU

1. Cel główny

Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną

2. Cele szczegółowe:

Cel I

Podjęcie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych patologią poprzez rozwój profilaktyki.

Cel II

Zapobieganie kierowaniu dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodziców do placówek opiekuńczo – wychowawczych poprzez wsparcie w ramach działalności placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego i działań interdyscyplinarnych

Cel III

Rozwój niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych

Cel IV

Pomoc w usamodzielnieniu wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych.

III. SPOSÓB OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH CELÓW

III. 1. Podjęcie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych patologią poprzez rozwój profilaktyki

W ramach realizacji tego zadania samorząd powiatowy powinien:

- Zdobyć wszechstronne informacje dotyczące funkcjonowania rodzin na terenie powiatu (rozpoznanie, diagnoza);
- Ustalić hierarchię potrzeb (od najpilniejszych i głównych do mniej pilnych i drugorzędnych);
- Udroźnić przepływ informacji pomiędzy instytucjami zajmującymi się pomocą rodzinie;
- Wyposażyć rodziców w podstawową wiedzę na temat wpływu własnego funkcjonowania na rozwój dzieci, faz rozwojowych (norm rozwojowych) dzieci i rodzin;
- Uczyć konstruktywnych sposobów rozwiązywania sytuacji konfliktowych;
- Wspierać funkcjonowanie rodzin poprzez umieszczanie dzieci w różnych formach opieki częściowej (świetlice, kluby środowiskowe);
- Integrować pracowników instytucji zajmujących się pomocą rodzinie w powiecie szydłowieckim (tym Sąd, Policja), edukacją, zdrowiem.

Ponadto samorząd powiatowy, w ramach oddziaływań skierowanych bezpośrednio na rodzinę, która ma trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo – wychowawczych, powinien między innymi:

- Organizować cykle spotkań edukacyjnych i integracyjnych dla pracowników służb społecznych, wyposażające w podstawowe umiejętności komunikacji, diagnozy, przygotowujące do projektowania spójnych działań adekwatnych do zdiagnozowanych potrzeb środowiska.
- Organizować spotkania grup wsparcia dla rodzin.
- Organizować spotkania konsultacyjne dla rodzin przeżywających sytuacje kryzysowe .
- Inicjować umieszczanie dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego.
- Prowadzić grupy socjoterapeutyczne dla dzieci z zaburzeniami zachowania.
- Podejmować rozmowy mediacyjne w sytuacjach wczesnego kryzysu.

III.2. Zapobieganie kierowaniu dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodziców do placówek opiekuńczo – wychowawczych poprzez wsparcie w ramach działalności placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego

Działając na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz biorąc pod uwagę potrzeby występujące na naszym terenie, należy stworzyć specjalistyczną placówkę wsparcia dziennego. Dzieci tam uczęszczające powinny mieć możliwość skorzystania z działalności opiekuńczo – wychowawczej, resocjalizacyjnej czy też z zajęć rozwijających zainteresowania. Rodzice dzieci natomiast powinni otrzymać profesjonalne wsparcie w celu poprawy ich sytuacji rodzinnej.

Działalność tej placówki powinna być skierowana do dzieci o szczególnych potrzebach poprzez realizację specjalnych programów socjoterapeutycznych, psychoprophylaktycznych czy też wsparcia dzieci zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

III.3. Rozwój niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych

Od momentu stworzenia warunków prawnych do tworzenia niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych nie występowały potrzeby utworzenia takiej rodziny na terenie naszego powiatu. Do 2009r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów nie przebywało żadne dziecko z naszego terenu. Sytuacja ta uległa zmianie i pod koniec 009r. w placówkach tych przebywało już 4 dzieci. 3 z nich należy jak najszybciej umieścić w rodzinie zastępczej. Aby to zrealizować należy przeprowadzić i sfinansować:

- lokalne akcje promujące tworzenie niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych;
- szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych;
- zapewnić środki finansowe na utworzenie i utrzymywanie zawodowych rodzin zastępczych, w tym również o charakterze pogotowia rodzinnego.

III.4. Pomoc w usamodzielnieniu wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych

Monitorując sytuację pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych, należy stwierdzić, że osoby te nie są w wystarczający sposób przygotowane do samodzielnego życia w społeczeństwie. Pełnoletni wychowankowie, zwłaszcza opuszczający placówki, często nie mają dokąd iść, nie mają swojego mieszkania i trudno jest im się odnaleźć w nowej, nieplacówkowej rzeczywistości. Dlatego też będziemy

prowadzić akcję „Wspomóż usamodzielnionego wychowanka rodziny zastępczej”. Jest to akcja skierowana do radnych gminnych i powiatowych oraz osób znaczących w środowisku, aby pomogli wejść w dorosłe życie dzieciom pozbawionym opieki rodziców.

W chwili obecnej nie mamy problemów z wypłatą należnych świadczeń, natomiast niedostateczne jest objęcie pełnoletnich wychowanków inną, niepieniężną pomocą. Dlatego też w ramach niniejszego Programu należy przyjąć konieczność tworzenia mieszkań chronionych.

W czasie pobytu wychowanka w mieszkaniu chronionym powinien on nabyć odpowiednie umiejętności i zdobyć niezbędną wiedzę służącą „wejściu” w samodzielne życie:

- zdobycie umiejętności racjonalnego gospodarowania pieniędzmi;
- pozyskanie umiejętności wykorzystywania czasu wolnego;
- motywowanie do nauki;
- pomoc w integracji ze środowiskiem;
- kształtowanie odpowiedzialności za swoje decyzje;
- uczenie zachowań asertywnych;
- zdobycie umiejętności poszukiwania zatrudnienia.

Usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych są również od 2008r. obejmowani projektem współfinansowanym z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Projektu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Projekt „Inwestuję w lepszą przyszłość” ma na celu wzmocnienie potencjału młodzieży poprzez wyposażenie w nowe umiejętności i kompetencje społeczne, wzmocnienie aktywności i elastyczności na rynku pracy oraz zdobycie nowych uprawnień zwiększających ich konkurencyjność na rynku pracy. W ramach projektu zapoznają się również z działalnością przedsiębiorstw ekonomii społecznej oraz biorą udział w działaniach o charakterze środowiskowym. Działania te należy kontynuować w następnych latach stopniowo rozszerzając ich zakres.

IV. PROJEKTOWANE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Główny ciężar ponoszenia kosztów spoczywać będzie na środkach powiatowych, jednak będziemy się starali pozyskiwać fundusze zewnętrzne. Minister Pracy i Polityki Społecznej przeznaczać będzie pewne środki finansowe w ramach Programu Wspierania Jednostek Samorządu Terytorialnego w Budowaniu Lokalnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną o które będziemy aplikować. Ponadto, w dyspozycji Ministra Pracy i Polityki Społecznej są środki finansowe na realizację zadań wynikających z Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznego i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży, które przeznaczone są: na tworzenie specjalistycznych placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego,

na rozwój niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych specjalistycznych rodzin zastępczych wychowujących dzieci zagrożone niedostosowaniem społecznym, a także na tworzenie mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych. Pewnym źródłem z które również będziemy korzystać jest Europejski Fundusz Społeczny.

Aby umożliwić udział we wszelkich konkursach konieczne jest zapewnienie przez powiat aprobaty do tego typu działań oraz środków własnych i odpowiedniej infrastruktury.

V. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zahamowanie wzrostu liczby dzieci przebywających w różnych formach opieki poza rodziną;
2. Zapewnienie opieki dzieciom o szczególnych potrzebach, pozbawionych opieki rodziców naturalnych
3. Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat zagrożeń wynikających z uzależnień, nieumiejętności rozwiązywania konfliktów, nieradzenia sobie ze stresem.
4. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych.
5. Zapobieganie różnego rodzaju patologiom w tym przemocy w rodzinie

VI. SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji programu opieki nad dzieckiem i rodziną.

VII. WYKAZ INSTYTUCJI WSPÓLPRACUJĄCYCH PRZY REALIZACJI PROGRAMU .

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chlewiskach – pani Katarzyna Zbroszczyk - kierownik GOPS tel. 48 6287053 fax. 48 6287271 gopschlewiska@tlen.pl
26-510 Chlewiska ul. Czachowskiego
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiu – pani Jadwiga Pietras – pracownik socjalny tel. 48 6284015, fax. 48 6284287, 26-502 Jastrząb pl. Niepodległości 5
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Orońsku – pani Małgorzata Zawadzka – kierownik GOPS tel. 486185900 fax. 6185959 gops@orońsko.pl 26-681 Orońsko ul. Szkolna 8

4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mirowie – pani Alicja Wójcik – kierownik GOPS , tel. 48 6283889, awojcik@mirów.pl 26-503 Mirów Stary 65
5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Szydłowcu – pani Henryka Kałużyńska – pracownik socjalny tel. 48 6176481 fax. 48 6176482, 26-500 Szydłowiec ul. Kilińskiego 1
6. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna – Elżbieta Szymańska – dyrektor tel. 48 6171451 pppsz@wp.pl 26-500 Szydłowiec ul. Kilińskiego 1,
7. Komenda Powiatowa Policji – Mariusz Łukasiewicz – wydział spraw nieletnich tel. 48 6177200, 509686219, 26-500 Szydłowiec ul. Kościuszki 207
8. Sąd Rejonowy w Szydłowcu – Elżbieta Niebudkowska – sędzia Wydział Rodzinny i Nieletnich tel. 48 6178704, Krystyna Tarsińska – kurator zawodowy tel. 486178707
9. Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Szydłowcu – Joanna Strzelecka - Naczelnik Wydziału tel. 48 6171008, fax 486170061 edukacja@szydlowiecpowiat.pl 26-500 Szydłowiec pl. M. Konopnickiej
10. Katolicki Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy 26-600 Radom ul. Kościelna 5
11. Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy 26-600 Radom ul. Kolberga 19 26-600 RADOM tel./fax. (0-48) 331-11-50, tel. (0-48) 384-60-20
12. Organizacje społeczne
13. wolontariusze